

ПРИРОДА-НАШ СПІЛЬНИЙ ДІМ

Синій Вир

Регіональний еколого-освітній часопис

Озеро Синевир - водно-болотне
угіддя міжнародного значення
(Рамсарська конвенція)Озеро Синевир - одне із семи
природних чудес України

Газету засновано 21 березня 2001 року

Жовтень, 2022 р.

№ 10 (342)

Шановні захисники і захисниці України!

З Днем захисників
і захисниць України!

Директор НПП “Синевир” вдруге відвідав зону бойових дій

Директор НПП «Синевир» Микола Дербак, разом з волонтерами – Богданом Колодницьким, Володимиром Кириленком, Сергієм Завгороднім, вдруге за три тижні відвідав зону бойових дій – спершу Краматорськ, а тепер – Святогірськ, Славянськ, Кременчук, Лиман Донецької області.

Як розповів директор, колектив підпорядкованої йому установи передав бійцям, які боронять нашу землю на передовій, гуманітарну допомогу, що надійшла до НПП «Синевир» від Франкфуртського зоологічного товариства (FZS), яке зараз забезпечує найнеобхіднішу підтримку та постачання заповідних територій.

Разом зі своїми побратимами привезли Героям теплі речі, спальники, продукти харчування, воду, предмети і засоби для покращення побуту й гігієни. А найголовніше – передали пічки-буржуйки й генератори, які саме в цю пору дуже потрібні бійцям.

Адміністрація парку широко вдячна FZS за вагому підтримку та допомогу, яка сьогодні переадресована в найгарячіші точки нашої країни.

«Директор НПП «Синевир» вже вкотре приїздить до побратимів, котрі боронять наші землі від російських окупантів. Ось і сьогодні він разом зі мною та друзями-волонтерами поспілкувався з нашими захисниками, колегами по роботі щоби визначити найголовніші їхні потреби. Під час останніх відвідин бійців, ми отримали від них нові завдання для нашої спільноти „Синевир“.

підтримувати українських захисників та тримати з ними зв’язок. Їм необхідна підтримка і ми намагаємося за попереднім запитом забезпечити їх усім необхідним. Ми безперервно працюємо на здобуття Перемоги і не зупинили свою роботу ні на день. Вдячний хлопцям, що вони стоять горою за нас, і приемно чути від них слова подяки. Віримо в нашу Перемогу! Все буде Україна!» – говорить побратим Богдан Колодницький.

«Бойовий дух, героїчні вчинки наших хлопців вражають. Вони готові нищити ворога, доки не звільнять кожен клаптик української землі. Пишаюся такими українцями та їхньою мужністю. Разом з волонтерами дбаємо про гуманітарну допомогу воїнам, колегам по роботі та узгоджуємо спільні дії задля перемоги України над російськими окупантами. Віримо в Перемогу і намагаємося всіляко допомагати аби якнайшвидше її здобути» – каже Микола Юрійович.

Принагідно зустрівся з директором Національного природного парку «Святі гори» - Сергієм Приймачуком. Побачив реалії життя цивільних, жахливі руїни інфраструктури та адмінбудівлі й об’єктів нацпарку. Передав колективу парку найнеобхідніші речі та предмети, які адресовані працівниками НПП

У ході зустрічі обговорено питання співробітництва, функціонування та діяльності природоохоронних установ в умовах воєнного часу. Микола Юрійович розповів про часткове переформатування своєї діяльності на потреби військових та цивільних, з чуйністю віднісся до своїх колег по роботі на Сході України. Вражений від нанесених збитків цивільному населенню та руйнації інфраструктури.

Під час спілкування, директор побажав Сергію Івановичу залишатися незламним і сильним духом. Побажав здоров’я, мужності, витримки та найшвидшої Перемоги.

Насамкінець домовились про подальшу співпрацю та наступну зустріч.

Микола КУРУЦ,
начальник відділу
еколого-освітньої роботи

Слава Україні! Героям слава!

Микола ДЕРБАК,
Директор НПП «Синевир»,
депутат Закарпатської
обласної ради

Фотовиставка тваринного світу дикої природи

День захисту тварин – це черговий привід нагадати людям про їхню відповідальність, підвищити свідомість громадськості щодо необхідності захисту тварин незалежно від їх місця проживання.

Сьогодні у цивілізованому світі людина все далі віддаляється від довкілля. Спілкування з природою поступово заміщується соціальними мережами, комп'ютерними іграми, віртуальним світом тощо. Часто забуваємо, що у лісах живе чимало цікавих тварин про яких не всім відомо, однак піклуватися про них потрібно. Незайвим буде нагадати і про домашніх улюблениців, які постійно потребують уваги і багато роблять для нас: охороняють, радують, а іноді навіть рятують життя, чекаючи від нас лише ласки.

В Україні Всесвітній день захисту тварин відзначається, починаючи із 2000 року. Це свято шанують не тільки представники природоохоронних установ, а й просто звичайні люди, в житті яких тварини займають особливе місце.

Дата 4 жовтня вибрана не випадково. Це день католицького святого Франциска Ассизького, який вважається покровителем тварин. За переказами, святий міг спілкуватися за тваринами.

До Всесвітнього дня тварин у Національному природному парку «Синевир» експонується фотовиставка: «Тваринний світ Національного природного парку «Синевир». До уваги відвідувачів, фахівцями парку разом з партнерами Інституту екологорелігійних студій з реалізації проекту «Церква і НУО задля екоосвіти в національних

парках», виставлено дивовижні фотознімки тварин, запропоновано слухні розповіді про них, а також цікаві атракції відбитків «Сліди звірів» різних видів тварин, які мешкають на території нацпарку.

Саме завдяки унікальним природним умовам територія національного парку стала будинком для сотень видів тварин, у тому числі рідкісних. Це – одне з небагатьох місць, де можна спостерігати за життям рідкісних видів тварин і птахів в умовах дикої природи. На території парку розселилося сотні видів тварин, завдяки природоохоронним заходам парку популяції багатьох з видів не лише зберігаються, але і збільшуються. Така видова різноманітність обумовлена наявністю на території незайманих людиною природних дарів, в яких сформувалися відповідні умови для комфорtnого життя багатьох видів.

Під час відвідин виставки, кожен мав змогу отримати інформацію про тваринний світ та його види і, водночас, ознайомитися з перебуванням ведмедів у реабілітаційному притулку, доглядом за ними та їх минулим.

Мета такого заходу - сприяння обізнаності людей про тварин, зокрема про загрози, з якими вони стикаються, визнанні ролі представників фауни у житті людини, покращенні зв'язку між людиною та дикою природою.

Тому День захисту тварин - важлива нагода нагадати людству про його відповідальність перед природою, підвищити свідомість людини щодо необхідності збереження та примноження тваринного світу.

Фотовиставка проходила у візит-центрі Національного природного парку «Синевир», яка розташована на території Остріцького ПОНДВ. Відвідали її усі бажаючі, адже тваринний світ такий цікавий і незвіданий...

**Марина ПЕЧКАН,
експкурсовод**

Пошукова експедиція проводить дослідження

В черговий раз пройшов практичний огляд бджолосімей за участю представників пошукової експедиції по пасічним господарствам населених пунктів Синевира, Негрівця та Колочави, що знаходяться в межах НПП «Синевир».

Головною метою експедиції, яку проводили фахівці ННЦ Інституту бджільництва та працівники наукового відділу НПП «Синевир», а саме: Віктор Папп та Василь Беца, було часткове проведення візуальної оцінки фенотипу місцевих бджіл та відбір проб для морфологічних досліджень.

Результати цих досліджень будуть відомі вже в найближчому часі. Варто зауважити, що за останні декілька років на території нацпарку така пошукова експедиція по бджільництву, яку проводили наукові працівники,

проходить вдруге.

Ці заходи є першочерговими кроками та дають можливість надати більш детальну інформацію щодо тенденції покращення чи погіршення чистопородності бджіл на місцевих пасіках. В цьому і полягає основна суть проведення таких заходів.

**Василь БЕЦА,
науковий співробітник**

Кліматичні спостереження на території нацпарку

Сьогодні клімат на Землі стає більш гарячим, не прогнозованим, внаслідок загального забруднення атмосфери. Тобто спалювання нафти, газу вугілля, забруднення поверхні землі сміттєзвалищами, збільшення автомобілів тощо, що спричиняє викиди парникових газів Зміна клімату загрожує основним умовам життя на Землі: тануть льодовики, руйнується біорізноманіття.

Зміна клімату впливає на популяції біорізноманіття у високогір'ї Українських Карпат. Тваринний і рослинний світ в горах зазнає істотних негативних змін під дією кліматичних чинників. Екосистеми високогір'я потрапляють під загрозу деградації і відмирання.

Кліматичне літо в НПП «Синевир» розпочинається з переходом середньодобової температури повітря через +15°C у бік підвищення і закінчується з переходом через +15°C у бік зниження. За кількістю енергії, що надходить від сонця, літнє сонцестояння має бути в кліматичному відношенні серединою літа. Тривалість кліматичного літа істотно залежить від широти та інших особливостей клімату і місцевості.

За даними 20-ти річних спостережень підвищення температури відбувається в кінці другої декади травня (19-20). Самий ранній такий перехід відбувся 3 травня у 2002 році, а найпізніше 27 травня 1999 р., 2010 р. та 2020 р. У 2000 році тривалість кліматичного літа становить 114 днів, в 2005–115, в 2010–125, а в 2020–130 днів.

Кліматичні показники літа на території НПП «Синевир» наступні: абсолютний максимум

червня – 32°C, липня – 34°C, серпня – 32°C. Найспекотнішим днем літа відмічено 23 липня 2021 р. з температурою +40°C. Абсолютний мінімум температури у червні +3°C, липні +5°C, серпні +3°C. З червня по серпень найменша хмарність порівняно з іншими порами року, вона становить близько 41 день.

Клімат НПП «Синевир» помірно-континентальний, що залежить від гірського рельєфу та висоти над рівнем моря. Гірське пасмо Карпат перешкоджає проникненню холодних повітряних мас з півночі та північного сходу. Тому клімат НПП «Синевир» формується переважно повітряними масами з Англантіки.

Кліматичні показники літа на території НПП «Синевир» наступні: абсолютний максимум червня – 32°

Отже, з кожним роком ми бачимо, що підвищення температури як на території НПП «Синевир» так і в цілому в Україні призводить до глобального потепління і спекотного літа з майже відсутністю атмосферних опадів.

Національна стратегія та програма розвитку економіки держави має враховувати та включити питання адаптації до сучасних умов. Україна має підтримувати постійне оновлення оцінки фактичних та моделювання майбутніх змін клімату та проводити адаптацію до наслідків для територіальних громад, природних екосистем, секторів економіки тощо.

Покращення екологічного стану абиотичного середовища є запорукою покращення життєдіяльності суспільства.

Тетяна НІРОДА

У Національному природному парку «Синевир» за участі головних державних інспекторів Управління Держпраці в Закарпатській області – Мирослава Феделеша та Юрія Поповича проведено семінар-консультацію з інженерно-технічними працівниками установи щодо дотримання правил охорони праці, безпечного виконання робіт в умовах воєнного стану та адаптації діяльності до викликів сьогодення.

Метою даного заходу було ознайомлення із станом охорони праці Національний Природний Парк «Синевир», донесення до працівників парку тих змін і вимог трудового законодавства, на які всіх нас змусила війна.

Основним завданням семінару було донесення до інженерно-технічних працівників, виконання вимог нормативно-правових актів з охорони праці, правил безпечного ведення робіт, поводження з машинами, механізмами, устаткуванням і іншими засобами, використання засобів колективного і індивідуального захисту.

Директор парку Микола Дербак наголосив про пріоритети у виробничій і господарській діяльності, на збереження життя і

діяльності, на збереження життя і захворювань, пов'язаних з здоров'ям працівників, зокрема виробництвом звернув увагу на відсутність в проведеного заходу дійшли парку нещасних випадків, травм та захворювань, пов'язаних з зобов'язаний дбати про особисту безпеку і здоров'я, а також про виробництвом.

Директор парку Микола Дербак наголосив про пріоритети у виробничій і господарській діяльності, на збереження життя і здоров'я працівників, зокрема знати і виконувати вимоги звернув увагу на відсутність в нормативно-правових актів з парку нещасних випадків, травм та

з машинами, механізмами, устаткуванням та іншими засобами, вміти користуватися засобами колективного та індивідуального захисту.

Насамкінець працівникам Національного природного парку «Синевир» рекомендовано і в подальшій діяльності приділяти увагу наступним питанням:

- посилити контроль за станом охорони праці та трудовою дисципліною на виробництві нацпарку;

- системно проводити заходи щодо профілактики виробничого травматизму;

- забезпечувати дотримання всіма працівниками вимог законодавчих та нормативно-правових актів з охорони праці.

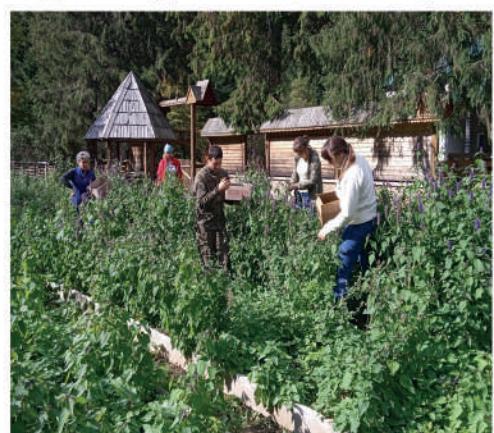
По завершенню учасники семінару подякували представникам Держпраці за їхні змістовні та цікаві виступи, а також можливість отримати від них належні консультації та відповіді на наболілі питання щодо трудового законодавства, які інколи виникають в процесі діяльності колективу установи.

Василь РОШИНЕЦЬ,
інженер з охорони праці

Збір насіння екочай

Осінній період збору насіння для чай в Національному природному парку «Синевир» йде до завершення. Користуючись сприятливими погодними умовами, працівники наукового відділу установи активно включилися в цей процес збирання.

«Для збору насіння, ми вибираємо

тільки теплі і сонячні дні. Як годиться, збір проводимо після 12 години дня, коли на насінні рослин, висохне вся роса. Якщо на вулиці стоїть спекотна погода, то дану процедуру проводимо пізніше, коли на вулиці стає прохолодно. Також слід бути дуже обережним і уникати попадання мушок та жуків у насінні, що може в подальшому звести всю працю нанівець. Під час заготівлі насіння слід провести його збір, якісне висушування і основне подальше зберігання. Якщо все зробити правильно, то нам вдастся зберегти і примножити урожай чай в наступному році. Наразі ця робота йде успішно і за графіком» – розповідає науковий співробітник нацпарку Василь Беца.

Тетяна НІРОДА,
наукова співробітниця

НПП «Синевир» продовжує надавати прихисток людям, що постраждали внаслідок військової агресії на території України та всіляко намагається створити якомога комфортніші умови для їх перебування.

Завдяки підтримці партнерів парк робить все можливе для того, щоб вимушенні переселенці не залишилися наодинці зі своїми труднощами.

Зокрема, чергову допомогу отримано від Франкфуртського зоологічного Товариства. Цього разу, це молочні продукти: сир, молоко, масло, творог тощо.

Також, Профспілкою працівників лісових галузей України була надана допомога у вигляді харчових наборів.

Адміністрація установи та потерпілі переселенці щиро вдячні за отриману допомогу.

Вдячні за допомогу

Висловлюємо щиру подяку керівникам Франкфуртського зоологічного Товариства та Профспілці працівників лісових галузей України за не байдужість до людського горя, співпрацю та активну громадську позицію.

Роблячи добре справи, кожен з нас вкладає частинку людяності та доброти і з кожним кроком наближає Україну до перемоги!

Любов ГРЕЧИН.
фахівчиня

Метеорологічні показники

Вересень - перехідний місяць від літа до осені, він прохолодніший, в порівнянні з літніми місяцями. Особливо вночі спостерігається різкі перепади температур. Середня місячна температура повітря становила +12,1°C., максимальна +23 °C (8.09.22р), мінімальна +3°C. (11, 13, 09 22р). Кількість днів з короткочасними, періодичними дощами становили 22, з них 3дні – зливи з грозами (15,18,19,09.22р).

Рівень води в р. Теребля на початку місяця був 65 см. Сьогодні він становить 130 см, що і свідчить про випадання досить великої кількості опадів впродовж місяця.

В НПП «Синевир» 19 вересня аномально рано, випав сніг в горах

і на озерах Синевир, утворивши частковий покрив висотою 0,5см. Він протримався не довго, до двох днів.

Тетяна НІРОДА,
наукова співробітниця

Народні прикмети жовтня

** Грім у жовтні — на малосніжну, м'яку й нетривалу зиму.

** Якщо швидко опадає листя – чекай суворої зими.

** Гримне випадковий грім – довго не побачиш снігу.

** Від першого снігу до санного сліду – пробіжить шість тижнів.

** Тепла осінь – довга зима.

З'явилися комарі у жовтні – чекай теплу зиму.

** Кілька днів поспіль на небі білі хмаринки – до морозів, темні хмаринки – до дощу.

** Хмарі «плівуть» проти вітру – чекай опадів.

** Синиця пищит – зиму віщує.

** Якщо восени сіренський ранок — чекай ясного дня.

** Дики гуси на відльоті — кінець бабиному літу.

** Ворони вмостилися на нижніх гілках дерев — бути негоді й вітру.

** Лушпиння на цибулі тонке — зима буде теплою, а грубе та з багатьма «лусочками» — холодною.

** Якщо вранці туман піднімається, утворюючи хмарі, — перед дощем, а як припадає до землі — на сонячний день.

** Чорна бузина й калина дотigli не по порі — чекай холодної й лютої зими.

** Якщо молодик припаде на дошовий день, то весь наступний місяць буде дошовим.

** Зайці рано нагуляли жиру — на холодну й сніжну зиму.

«Синій Вір»

Еколо-освітній часопис
Засновник і видавець громадське
об'єднання «Товариство «Синій Вір».
Свідоцтво про державну реєстрацію
Серії ЗТ №214
РЕДАКТОР
МИКОЛА ДЕРБАК
Комп'ютерна верстка та дизайн
Марина Печкан, Любов Гречин
Газету набрано і зверстано у
видавничому центрі НПП «Синевир»

Адреса:
с. Синевир, 1626, Хустський р-н.,
Закарпатська обл., 90041
e-mail: npp-synevir@ukr.net
www.npp-synevir.net.ua

За точність наведених фактів відповідальність несуть автори матеріалів.
Листування з читачами – тільки на сторінках
газети.

Тираж 500 прим.

Зам.

Номер віддруковано у ТзОВ «Терно-Граф». Адреса: вул. Текстильна, 18, м. Тернопіль, 46000

Чому шкідливо спалювати листя

Осінь – золота пора з царством жовтих, помаранчевих і червоних кольорів. Виглядає це романтично, поки листя не починає опадати з дерев і не виникає питання: що з ним робити?..

Вже не до романтики, коли задумаєшся, що при згорянні тони рослинних залишків і опалого листя у повітря потрапляє понад дев'ять кілограмів мікрочастинок диму. З димом виділяються токсичні речовини, а з листя, яке тліє, - чадний газ. Потрапляючи в людський організм, вони пригнічують імунну систему, руйнують гормони і вітаміни, утворюють сприятливі умови для утворення злоякісних новоутворень.

Спалювання листя несе суттєву загрозу і природі. З листям згоряють корисні комахи, знищується насіння, коріння трав'янистих рослин та інші.

Чинним природоохоронним законодавством заборонено спалювання стерні, сухої трави та

Теплі, сонячні осінні дні посприяли фахівцям наукового відділу НПП «Синевир» зібрати доспілу сировину екоочай. Нині вже заготовлено чимало трав'яних зборів – меліса (*Melisa officinalis L.*), лофант анісовий (*Agastache foeniculum L.*), м'ята перцева (*Mentha piperata L.*), котовник лимонний (*Nepeta cataria L.*), календула (*Calendula*), ромашка (*Matricaria chamomilla L.*). Для початку зібрані чайні рослини, а саме – пагони і листя, добре оглянуті від дефекту і бруду, їх перебрано, видаляючи все травмоване і уражене листя хворобою, відсортовано та підготовлено до природнього сушіння.

Нині всю зібрану сировину розподілено в темному

приміщенні для підв'ялення. Процес сушіння проходить шляхом регулярного ворушіння зібраного врожаю до того часу, поки не почнеться в листових пластинах та пагонах хрустіння, зігнувши їх навпіл. Як слід підв'ялені листочки, при стисненні їх у грудку, не повинні випрямлятися, то це означає, що сировина дійшла до необхідної кондиції. Після чого планується їх подрібнення та змішування із заздалегідь приготовленими дикорослими чаями» - говорить наукова співробітниця Тетяна Нірода.

Відповідно до розроблених методик і рецептів їх буде розфасовано і упаковано по

пакетах. Для кожного виду сировини є відповідне пакування. У кожну упаковку буде вкладено лист з описом вмісту екоочай, де вказано назву та місця збору трав, а також, що це виготовлено в НПП «Синевир».

Тетяна Нірода,
науковий співробітник

Вітаємо!

Вітаємо з 55-річним ювілеєм
Бугину Василя Васильовича,
інспектора І к. Чорноріцького
ПОНДВ;

З цієї нагоди бажаємо міцного
здоров'я, приемних подій,
душевного спокою і радісних днів
життя.

Хай у житті буде доволі
Любові, радості і мрій.
Здійсняться задуми у долі –
Сотні бажань, думок, надій.

Славну дату, 55-річний ювілей
святкує

Рябич Мирослав Федорович,
тракторист ВВПР;

Бажаємо завжди бути
енергійним, життерадісним та
успішним. Кожен день приносить
добро, надію, оптимізм, енергію,
успіх і достаток.

Хай гарний настрій розквітає,
Щоб в серці молодість жила.
Хай Матір Божа вас охороняє,
В душі панують мир і доброта.

40 - річний ювілей святкує
Стець Руслана Василівна,
медичний працівник;

Бажаємо добра, радості,
благополуччя і достатку. Світлою
вам долі, щастя людського,
родинного затишку, поваги рідних
та колег.

Добро хай панує у вашому домі,
Та злагода буде завжди.
Здоров'я міцного і щирої долі,
Зичимо вам назавжди.

40 - річний ювілей святкує
Руснак Іван Іванович,
інспектор І к. Остріцького
ПОНДВ;

Бажаємо здійснення сподівань і
мрій, безмежної удачі у всіх ваших
починаннях.

Хай вам завжди посміхається доля,
Несуть тільки радість з собою роки.
Щастя і здоров'я не зрадять ніколи,
Хай збудуться мрії, бажання.

У жовтні святкують іменини
працівники НПП «Синевир»:

Бабічин Василь Васильович,
сторож;

Барна Іван Юрійович, інспектор
Ік. Квасовецького ПОНДВ;

Гаштур Іван Андрійович,
інспектор Ік. Синевирського
ПОНДВ;

Кут Наталія Іванівна, провідний
бухгалтер;

Мацюла Хрестина Юріївна,
фахівець з рекреаційного
обслуговування Колочавського
ПОНДВ;

Нанинець Марія Василівна,
науковий співробітник;

Попович Федір Іванович,
робітник ВВПР;

Руснак Григорій Іванович,
сторож;

Субота Ольга Юріївна,
підсобний працівник;

Савка Євгенія Миколаївна,
технік;

Тільняк Михайло Федорович,
машиніст-екскаваторщик ВТО;

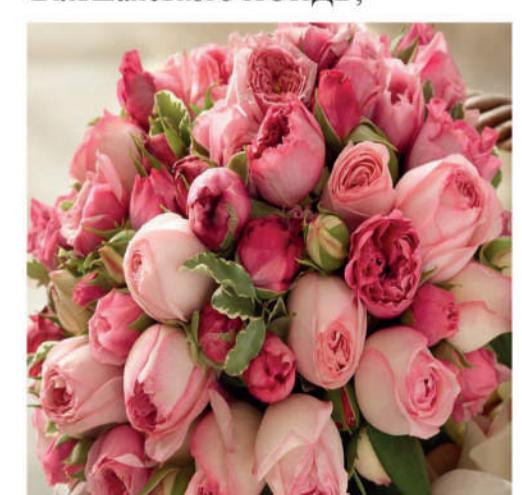
Цюбик Олег Миронович,
провідний інженер з охорони
тваринного світу;

Чабрун Василь Іванович,
сторож;

Чуп Іван Васильович, майстер з
охорони природи Син.Полянського
ПОНДВ;

Шоля Людмила Юріївна,
робітница;

Шандор Василь Васильович,
майстер з охорони природи
Вільшанського ПОНДВ;

З повагою і щирими
побажаннями – колектив
працівників НПП «Синевир».

Любов Гречин,
фахівчиня

14 жовтня - свято Покрови Пресвятої Богородиці

14 жовтня – свято Покрови Пресвятої Богородиці або Святої Покрови, для православних українців є одним з найбільших релігійних свят осені.

Започатковане воно у Візантії, де було збудовано храм Пресвятої Богородиці на честь перемоги Константинополя над завойовниками (Х століття). Це свято пов'язане з ім'ям святого Андрія. Коли місту загрожувала сарацінська навала, святий Андрій під час молитви побачив у небі Пресвяту Діву Марію, яка розкрила над християнами свій омофор (покров). Таке заступництво Богородиці додало сил візантійцям і вони дали достойну відсіч чужинцям. Свято Покрови означає засинання природи та вкривання землі на зиму. Справді, в жовтні перші дерева втрачають листя, всі плоди уже дозріли: «Прийшла Покрова – на дереві голо». «Покрова накриває траву листям, землю снігом, воду – льодом, а дівчат – шлюблінням вінцем».

На Покрову упродовж всього дня спостерігали за погодою: якщо з півдня дув низовий вітер – зима буде теплою, якщо дув вітер із півночі – холодною, із заходу – сніжною. Коли протягом дня вітер змінює напрям, то й зима буде нестійкою і з завірюхами. Якщо на Покрову листя з вишень не опало – зима буде теплою.

14 жовтня також свято української військової честі та звитяги. У серпні 1999 року Указом Президента України цей день було проголошено Днем Українського козацтва. Для козаків свято Покрови було найбільшим значущим святом. Цього дня у козаків відбувалися вибори нового отамана. Козаки вірили, що свята Покрова охороняє їх, а Пресвяту Богородицю вважали свою заступницею і покровителькою.